

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

e-post ju.remissvar@regeringskansliet.se

Ju2019/04217/L2

Stockholm 2020-04-23

Konkursförfarandet (Ds 2019:31)

Sammanfattning

Stiftelsen Ackordscentralen ("Ackordscentralen") delar det principiella förslaget att det torde gagna effektiviteten av konkurshandläggningen att vissa uppgifter, som inte är av rättskipande karaktär och som inte är rättsligt komplicerade, flyttas från domstolen till tillsynsmyndigheten ("TSM") och konkursförvaltaren.

Vidare delar Ackordscentralen uppfattningen att de tre huvudaktörerna, domstolen, TSM och konkursförvaltaren, ska finns kvar och att de inte ska ersättas av någon annan aktör.

Ackordscentralen vill inledningsvis understryka att överflyttningen av vissa funktioner från tingsrätten till konkursförvaltaren kommer innebära större krav på förvaltarens organisation, vilket borde diskvalificera flera av de befintliga mindre förvaltabyråerna. Vidare vill Ackordscentralen understryka att denna överflyttning av arbetsuppgifter till konkursförvaltaren kommer medföra att konkurskostnaderna kommer stiga, t. ex på grund av att förvaltaren ska handlägga bevaknings- och anmärkningsförfarandet, kungöra och underrätta borgenärer på samma sätt som tingsrätten gör i dag mm.

Remissvaret nedan följer i huvudsak den nummerordning som anges i promemorian.

4. Beslut om konkurs och konkursförvaltare

Av de skäl som utredningen anför delar Ackordscentralen uppfattningen att tingsrätten även fortsättningsvis ska pröva konkursansökningar samt att rätten också ska utse förvaltaren samt kungöra beslutet.

När det gäller val av förvaltare avvaktar promemorian utredningen om införandet av insolvensdirektivet, vilken bl. a ska överväga om kraven på rekonstruktörer ska skärpas och vilken betydelse som borgenärens och gäldenärens önskemål ska ha när det gäller valet av rekonstruktör. Promemorian, som inte vill föregripa den

utredningens arbete, skriver dock att det t. ex skulle kunna övervägas om att skälen för ett önskemål om viss förvaltare ska anges i ansökan.

Ackordscentralen anser att de generella krav som ställs på en förvaltare enligt 7:1 KL och i förarbetena är ändamålsenliga för en god och effektiv förvaltning. S.k. styrda konkurser där en borgenär eller gäldenär föreslår förvaltare utgör dock ett problem emellanåt. Frågan är dock av sådan dignitet att en särskild utredning om detta bör tillsättas, särskilt med hänsyn till borgenärernas berättigade intresse av vilken förvaltare som förordnas för att säkerställa en så bra avveckling som möjligt.

Av de skäl som promemorian anger delar Ackordscentralen förslaget att en konkursansökan och en ansökan om företagsrekonstruktion ska kunna ges in elektroniskt med användande av avancerad elektronisk underskrift.

När det gäller falska konkursansökningar anser promemorian att det inte är motiverat att föreskriva en skyldighet för tingsrätten att vidta särskilda kontrollåtgärder, när en gäldenär ansöker om konkurs. Ackordscentralen, som visserligen delar bedömningen att falska ansökningar inte är vanligt förekommande, anser dock att det borde krävas att gäldenären till ansökan bifogar en vidimerad kopia av en identitetshandling. En sådan åtgärd skulle inte innebära något större merarbete för tingsrätten och det skulle heller inte vara särskilt betungande för gäldenären. Vidare skulle det heller inte fördröja förfarandet i nämnvärd omfattning.

Av de skäl som utredningen anför är det omotiverat att kräva att konkurssökanden ska styrka mer än sin behörighet. Det skulle fördröja handläggningen om rätten också skulle utreda befogenheten.

Av skäl som utredningen anför kan bestämmelsen tas bort om att gäldenären till ansökan ska bifoga en undertecknad förteckning över tillgångar och skulder.

5. Bekräftelse av bouppteckningen

5.1 Konkursförvaltarens bouppteckning

Ackordscentralen delar standpunkten att en konkursbouppteckning alltid ska upprättas och att den föråldrade regeln ska tas bort om att så inte behöver ske om gäldenären har upprättat en förteckning över tillgångar och skulder. Som utredningen skriver sker det aldrig i praktiken att förvaltaren underlåter att upprätta en konkursbouppteckning.

Vidare delar Ackordscentralen förslaget att det i lagtext ska anges att konkursbouppteckningen även ska innehålla uppgift om gäldenärens skulder. Detta sker också i praktiken. Man kan också tänka sig att lagtexten anger att skulderna ska preciseras i prioriterade och oprioriterade samt att tillgångarna ska klassificeras efter egendomslag, eftersom det annars är svårt för borgenärer att bedöma förutsättningarna för utdelning. I praktiken redovisar konkursförvaltarna i allmänhet tillgångar och skulder på detta sätt.

Ackordscentralen tycker att det är en lämplig ordning att, såsom det ofta sker i praktiken, redovisa en prognos för utdelning i konkursbouppteckningen. Däremot är

Ackordscentralen tveksam till förslaget att konkursförvaltaren ska underrätta samtliga borgenärer om utdelning kan påräknas eller inte. En mer logisk ordning borde vara att den uppgiften ankommer på den som beslutar om att fastställa ett utdelningsförslag, dvs. enligt promemorian TSM.

5.2 Edgången

Även om ett edgångssammanträde vid tingsrätten torde ha en relativt stor preventiv effekt mot att gäldenären lämnar oriktiga uppgifter, överväger de av utredningen angivna skälen för att låta konkursförvaltaren hantera gäldenärens bekräftande av bouppteckningen.

Ackordscentralen har heller ingen erinran mot att gäldenären skriftligen eller elektroniskt bekräftar bouppteckningen vid ett sammanträde hos förvaltaren samt att bouppteckningen endast ska ges in till TSM.

Vidare har Ackordscentralen inga invändningar mot att förvaltaren endast ska kalla gäldenären, TSM och sökande borgenär till sammanträdet. Frågan om övriga borgenärer har rätt att delta i sammanträdet synes inte vara reglerad. Sådan rätt bör föreligga.

Enligt utredningen finns möjlighet att hålla sammanträdet på annan plats än förvaltarens kontor. I många fall kan det dock uppkomma svårigheter för förvaltaren att hålla sammanträdet om gäldenären bor på en annan ort långt från förvaltaren, vilket inte är helt ovanligt. Enligt nuvarande regler avlägger en sådan gäldenär normalt eden vid en tingsrätt nära vistelseorten. Eftersom det dock enligt utredningen finns möjlighet för förvaltaren att begära att edgång ska hållas vid tingsrätten, kommer detta ske i sådana fall.

Ackordscentralen delar utredningens förslag att förvaltaren utan att ange några skäl ska kunna begära att gäldenären ska avlägga konkursbouppteckningsed vid tingsrätten. Detta kommer huvudsakligen ske när gäldenären inte går att nå eller när denne vägrar att bekräfta konkursbouppteckningen.

När det gäller fakultativ ed delar Ackordscentralen förslaget att det är förvaltaren som ska besluta om en sådan bekräftelse av konkursbouppteckningen. Däremot anser Ackordscentralen att det är tveksamt om en sådan begäran ska kunna framställas av en borgenär eller TSM. Förfarandet riskerar att i onödan tyngas av sådana begäran från borgenärer som kanske inte har förstått syftet med bestämmelsen.

Ackordscentralen delar också förslaget att förvaltaren ska kunna begära att fakultativ ed ska avläggas vid tingsrätten.

5.5 Ersättning för inställelse

Ackordscentralen har ingen erinran mot förslaget att det är förvaltaren som ska besluta om ersättning till gäldenären för inställelse hos honom för att bekräfta konkursbouppteckningen. Om det saknas medel i konkursboet förutsätter Ackordscentralen att verkställigheten av förskottet sker av TSM, som föreslås ta över Domstolsverkets roll i konkursförfarandet.

I nuvarande ordning begär förvaltaren ofta att, i det fall gäldenären bor långt ifrån förvaltaren, edgången ska ske vid en tingsrätt i närheten av bostadsorten. På så sätt reduceras konkurskostnaderna för inställelsen. För att åstadkomma samma resultat enligt förslaget kommer det krävas att förvaltaren begär att gäldenären ska avlägga ed vid tingsrätten i stället för att bekräfta konkursbouppteckningen hos förvaltaren.

6. Tvångsmedel

Ackordscentralen delar förslaget att beslut om tvångsmedel även framdeles ska beslutas av tingsrätten.

Av de skäl som utredningen anför delar Ackordscentralen också förslaget att TSM inte ska kunna begära att rätten ska besluta om tvångsmedel.

Ackordscentralen delar uppfattningen att förvaltaren ska besluta om undantag från reseförbud liksom beslut att inte medge undantag. Redan i dag är det i praktiken förvaltaren som beslutar om detta, eftersom tingsrätterna regelmässigt hör förvaltaren i frågan innan den fattar beslut.

7. Konkursförvaltarens berättelser

7.1. Förvaltarberättelsen

Av de skäl som utredningen anför delar Ackordscentralen förslaget att förvaltarberättelsen ska ges in till TSM, som också ska besluta om anstånd med att ge in den. Förvaltarberättelsen ska således inte skickas till tingsrätten.

7.2 Halvårsberättelse

Förslaget innebär att den första halvårsberättelsen ska ges in redan inom en månad från utgången av sex månader från konkursdagen, dvs. betydligt tidigare än vad som gäller i dag. I praktiken kommer det innebära att den ska ges in i nära anslutning efter att förvaltarberättelsen har ingivits. Möjligen kan detta innebära en olägenhet för förvaltaren, men å andra sidan möjliggör det för borgenärer och TSM att tidigare än i dag få information om vilka åtgärder förvaltaren har vidtagit. Mot den bakgrunden har Ackordscentralen inga invändningar mot förslaget. Detta gäller också förslaget om att redan i den första halvårsberättelsen ska förvaltaren ange vilka åtgärder som kvarstår. Däremot delar inte Ackordscentralen förslaget om att förvaltaren i senare berättelser ska göra en bedömning i tid när konkursen kan avslutas. Sådana bedömningar är ofta svåra att göra och beror i betydande omfattning på faktorer som förvaltaren inte kan bedöma, särskilt när konkursboet är part i en rättegång.

Ackordscentralen delar vidare förslaget att halvårsberättelsen inte ska ges in till tingsrätten, utan enbart till TSM.

8. Vissa uppdragstagare i en konkurs

8.1 Konkursförvaltare

Ackordscentralen delar utredningens förslag att tingsrätten även fortsättningsvis ska utse och entlediga förvaltare.

8.2 Granskningsman

Ackordscentralen är kritisk till bestämmelsen om att en granskningsman ska kunna förordnas. Även om det inte är vanligt förekommande innebär en granskningsman ofta att handläggningen av konkursen kompliceras i onödan. Borgenärernas krav på insyn torde kunna tillfredsställas genom den generella regeln i 7 kap 9 § KL samt genom förvaltarberättelsen och halvårsberättelsen. Om det ska finnas möjlighet att få en granskningsman förordnad bör det i lagtexten anges såväl i vilka fall så kan ske som vissa kvalifikationskrav på granskningsmannen.

8.3 Rådgivare och förlikningsman

Ackordscentralen delar förslaget att möjligheten att förordna en rådgivare och förlikningsman bör tas bort.

8.4 Tillsynsman

Ackordscentralen har ingen erinran mot att TSM övertar beslut att utse tillsynsman vid det ovanliga institutet ackord i konkurs.

9. Bevakningsförfarandet

Ackordscentralen delar förslaget att domstolen inte behöver vara involverad i beslutet att inleda ett bevakningsförfarande, utan att det istället ska ankomma på förvaltaren.

Vidare delar Ackordscentralen förslaget att förvaltaren ska bestämma tiderna för bevakning och anmärkning samt att dessa tider bör förkortas i förhållande till vad som gäller i dag. Ackordscentralen delar också förslaget att förvaltaren inte ska vara skyldig att höra TSM i frågan samt att det är förvaltaren som ska kungöra beslutet etc.

Ackordscentralen delar förslaget att bevakningen ska ske skriftligen till förvaltaren. Däremot ska förvaltaren, enligt förslaget, inte upprätta en förteckning över inkomna bevakningar, men dessa ska dock skickas till TSM. Ackordscentralen förstår varför bevakningarna ska hållas tillgängliga för borgenärer, eftersom de annars skulle sakna möjlighet att rikta anmärkningar mot bevakningar som de anser vara felaktiga. Att översända inkomna bevakningar till TSM torde dock i många fall innebära ett större arbete för förvaltaren än att upprätta en förteckning. Det torde inte innebära några större svårigheter för förvaltaren att bereda borgenärer möjlighet att ta del av bevakningarna hos honom eller henne. Redan i dag föreskrivs ju en sådan rätt, men det är synnerligen ovanligt att någon borgenär begagnar sig av den. Mot den bakgrunden bör bevakningarna finnas tillgängliga hos förvaltaren samt bör det inte föreskrivas att de ska skickas till TSM.

Ackordscentralen delar förslaget att bevakningsinlagen och anmärkningsskrifter inte behöver vara underskrivna.

9.1 Bevakningsfrihet

Det är inte en ovanlig företeelse att den borgenär som har erhållit en förskottsutdelning underlåter att senare bevaka sin fordran. Förvaltaren tvingas då begära att borgenären ska återbetala förskottet, vilket den bemöter genom att göra en efterbevakning. Detta förfarande är omständligt och ineffektivt. Mot den bakgrunden delar Ackordscentralen förslaget att sådana borgenärer inte ska behöva bevaka sin fordran. Däremot förstår inte Ackordscentralen syftet med att upprätta en särskild förteckning över förskottsutdelningar, vilken enligt förslaget ska delges TSM. Det torde vara tillfyllest att det i utdelningsförslaget anges att utdelning har skett i förskott.

Till skillnad från utredningen anser Ackordscentralen att även de borgenärer som skriftligen har anmält sina fordringar till förvaltaren bör befrias från att i ett senare skede bevaka sina fordringar, dock under förutsättning av att förvaltaren skriftligen har bekräftat mottagandet. Även sådana borgenärer torde anse det vara märkligt att de måste bevaka en fordran som de redan har anmält till förvaltaren.

9.2 Anmärkningar

Ackordscentralen delar förslaget att anmärkningar mot bevakningar ska ges in till förvaltaren samt att anmärkningar från denne hanteras av densamme. Offentliggörandet av anmärkningar sker genom att förvaltaren ska skicka dem till TSM där de ska hållas tillgängliga.

När det gäller åberopande av nya omständigheter i anmärkningsförfarandet tycker Ackordscentralen att det är märkligt att den som inte har anmärkt mot en bevakning ska ha rätt att åberopa nya omständigheter till en anmärkning gjord av en annan borgenär. Detta överensstämmer inte med förslaget om att den anmärkande ensam har processbehörigheten. Det är också i förslaget oklart om den som inte har anmärkt inträder som part om han eller hon åberopar nya omständigheter.

Av de skäl som utredningen har anfört delar Ackordscentralen förslaget att förvaltarens förlikningsuppdrag ska underlättas samt att tvister ska hänskjutas av förvaltaren till rätten om förlikning inte kan träffas.

9.3 Efterbevakning

Ackordscentralen har inga invändningar mot att hanteringen av ett efterbevakningsförfarande ska motsvara det som föreslås för bevakningsförfarandet.

En efterbevakning kan såväl enligt nuvarande lagstiftning som förslaget ske fram till dess förvaltaren upprättar ett utdelningsförslag. Ackordscentralen anser att detta bör förtydligas, eftersom det innebär svårigheter för såväl tingsrätten som borgenärer att konstatera när ett sådant har upprättats. Förvaltaren upprättar utdelningsförslaget innan det ges in till rätten och rimligen bör det av lagtexten framgå att efterbevakning får ske fram till dess utdelningsförslaget har kommit in till rätten.

10. Avskrivning av en konkurs

Ackordscentralen delar förslaget att det bör tydliggöras att det är förvaltaren som ska ansöka om att en konkurs ska avskrivas. Nuvarande lagtext ger sken av att beslut om avskrivning ska ske efter initiativ av rätten. Detta sker dock aldrig i praktiken.

Eftersom TSM:s beslut i avskrivningsärende kan hänskjutas till rättens prövning har Ackordscentralen ingen erinran mot att beslut om avskrivning flyttas från rätten till TSM. Beslut att avskriva en konkurs torde också i allmänhet vara tämligen okomplicerat. Det kontroversiella är i stället beslutet om arvode.

10.1 Beslut om arvode

Ackordscentralen anser att det är principiellt felaktigt att TSM ska besluta om arvode och kostnadsersättning till förvaltaren samtidigt som den har en tillsynsfunktion, som emellanåt innebär att den har tagit ställning till vissa frågor i samband med hörande enligt 7 kap 10 § konkurslagen. Enligt förslaget har förvaltaren dock en möjlighet att överklaga TSM:s beslut i arvodesfrågan till tingsrätten. I en sådan process kommer TSM inta en partsställning. Ackordscentralen anser att det är en olämplig ordning att TSM först fattar beslut för att i en senare eventuell process vara part i ärendet.

Trots den principiella inställningen ovan samt i syfte att avlasta tingsrättens arbete, föreslår Ackordscentralen att TSM ska besluta om arvode när frågan inte är tvistig. När TSM har invändningar mot förvaltarens begärda arvode, föreslår Ackordscentralen att TSM ska hänskjuta prövningen till tingsrätten.

När det gäller beslut om förskott på arvode, anser Ackordscentralen att samma ordning som ovan ska gälla.

10.2 Beslut om utdelning och arvode

Ackordscentralen anser att samma regler som ovan i avskrivningskonkurser ska gälla i utdelningskonkurser, dvs. TSM beslutar om arvode och utdelning när den inte har några invändningar mot förvaltarens yrkade arvode och fastställande av utdelningsförslag och att TSM hänskjuter dessa frågor till tingsrätten om den har några invändningar.

10.3 Utbetalning av små belopp

Enligt förslaget ska den nedre gränsen för utdelning höjas från 100 kr till 300 kr. Ackordscentralen anser att gränsen borde kunna höjas till 500 kr, vilket skulle innebära en effektivisering och kostnadsbesparing utan att någon borgenärs rätt i särskilt stor omfattning skulle förringas.

10.4 Förlust av rätten till utdelningsmedel

Ackordscentralen har inga invändningar mot förslaget att tiden för en borgenär att göra anspråk på utdelningsbara medel, som förvaltaren inte har lyckats dela ut till vederbörande, förkortas från två till ett år.

10.5 Lyftning av arvodet

Ackordscentralen delar förslaget att det av tydlighetsskäl bör anges att arvodet inte får lyftas förrän beslutet om arvodet har vunnit laga kraft och att det därmed blir klarlagt att lyftning av särskilt arvode inte behöver avvakta slutredovisning.

Vidare delar Ackordscentralen förslaget att det av lag bör framgå att förvaltaren äger rätt till ränta på medel som har avsatts för arvodet från den dag slutredovisningen upprättades.

10.6 Bevakning av allmänna intressen i arvodesfrågor

Ackordscentralen instämmer i förslaget att det inte finns skäl att införa en ordning med allmänt ombud hos Kronofogdemyndigheten eller att ge JK i uppdrag att bevaka det allmännas intresse i arvodesfrågor som beslutas av TSM.

11. Ackord i konkurs

11.2 Nedläggning av en konkurs

Ackordscentralen har inga invändningar mot förslaget att TSM ska ta över tingsrättens beslut om nedläggning av en konkurs efter frivillig överenskommelse och därtill hörande frågor. Rättssäkerheten blir tillgodosedd genom att det finns möjlighet att överklaga TSM:s beslut till tingsrätten.

11.3 Ackordsförfarandet

Ackordscentralen anser att det bör utredas om inte bestämmelserna om tvångsackord i konkurs kan avskaffas. Tillämpningen av detta institut torde vara synnerligen ovanligt för att inte säga obefintligt. Att en gäldenär, som ger in en egen ansökan om konkurs, därefter skulle ansöka om ackord, framstår som helt osannolikt. När en borgenär ansöker om konkurs får gäldenären en god tid på sig att ta ställning till ansökan, innan tingsrätten prövar yrkandet. Om gäldenären i en sådan situation bedömer att det torde finnas förutsättningar för att få till stånd ett tvångsackord, kommer gäldenären kunna ge in en ansökan om företagsrekonstruktion i stället. Det är synnerligen osannolikt att gäldenären skulle låta sig bli försatt i konkurs för att därefter ansöka om tvångsackord.

Om bestämmelserna om tvångsackord ska finnas kvar delar Ackordscentralen förslaget att förvaltaren i första hand ska pröva gäldenärens ansökan om ackord. Förvaltaren torde ha de bästa förutsättningarna för att bedöma en sådan fråga och rättssäkerheten blir uppfylld genom att gäldenären kan överklaga förvaltarens beslut att avvisa dennes ansökan.

När det gäller arvodet föreslås att TSM ska bestämma det. Enligt Ackordscentralen rimmar det illa att rätten ska besluta om tvångsackordet, medan TSM ska besluta om arvodet. Dessa frågor hör samman och bör beslutas av samma organ, endera rätten eller TSM. Eftersom den senare ska besluta om arvode i huvudsak alla andra situationer, anser Ackordscentralen att det är logiskt att så sker även i detta fall. Med hänsyn därtill bör beslutet om tvångsackordet också fattas av TSM. I

röstningsförfarandet vid ackordsförhandlingar enligt lagen om företagsrekonstruktion har rekonstruktören huvudrollen genom att presentera en av honom eller henne upprättad röstlängd samt fullmakter. Rätten gör i allmänhet inget annat än en slumpmässig kontroll att de fullmakter som rekonstruktören har erhållit från borgenärerna överensstämmer med röstlängden. Det är således inte fråga om någon rättsskipning, utan i huvudsak ett administrativt arbete. Mot den bakgrunden bör TSM vara väl skickad att fullgöra denna uppgift.

12. Slutredovisningen

I konsekvens med att huvuddelen av tingsrättens uppgifter föreslås flyttas från den till TSM anser Ackordscentralen att det är givet att slutredovisningen endast ska ges in till den senare samt att det heller inte fyller någon funktion med att myndigheten ska avge ett särskilt utlåtande av den till tingsrätten.

När det gäller klander av slutredovisningen delar Ackordscentralen förslaget att den frågan även fortsättningsvis ska prövas av tingsrätten.

13. Handlingsoffentlighet

Även om förslaget innebär att endast förvaltarens hantering av bekräftelse av bouppteckningen och handläggningen av frågor om medgivande av undantag från reseförbud ska omfattas av handlingsoffentlighet, innebär det att förvaltaren ska tillämpa relativt komplicerade och för honom eller henne helt nya bestämmelser i 4 - 6 kap offentlighets- och sekretesslagen. Allmänhetens insyn i dessa frågor bör kunna tillgodoses genom att förvaltaren översänder dessa handlingar till TSM.

14. Ansvar för att förvara gäldenärens handlingar

Ackordscentralen delar inte utredningens förslag att om det vid konkursens avslutande inte går att återställa gäldenärens handlingar till denne, ska förvaltaren ha ansvaret att bevara dessa. Detta ansvar innebär att förvaltaren blir skyldig att arkivera all bokföring i alla konkursförsatta juridiska personer. Även om det inte torde innebära några större praktiska förändringar i en sådan ordning jämfört med vad som gäller i dag, anser Ackordscentralen att konkurskostnaderna är det bärande argumentet mot förslaget. I större konkurser blir arkiveringskostnaderna betydande och Ackordscentralen anser att dessa inte är en kostnad som indirekt ska belasta borgenärerna genom den effekt som uppkommer genom en lägre utdelning till dem. Bevaring och arkivering av konkursgäldenärens räkenskapsmaterial är något som ligger i det allmännas intresse och inte i borgenärernas. Mot den bakgrunden anser Ackordscentralen att TSM ska ansvara för all arkivering. Den gällande ordningen att förvaltaren får skicka materialet till myndigheten först i efter konkursens avslut bör ändras på så sätt att förvaltaren kan skicka materialet när han eller hon finner det vara lämpligt, vilket i många fall sker redan efter att förvaltarberättelsen har upprättats. Slutligen erinrar Ackordscentralen att en del av tillsynsavgiften är avsedd att täcka myndighetens arkiveringskostnader.

15. Räkenskapsinformation

Ackordscentralen delar förslaget att begreppet räkenskapsinformation ska ersätta

räkenskapsmaterial. I detta sammanhang vill Ackordscentralen dock påpeka att det föreligger svårigheter för förvaltaren att omhänderta sådant material som är förvarat i det s.k. molnet hos t ex Fortnox.

16. Vissa frågor om TSM

16.1 Höranderegeln

Ett grundläggande syfte med höranderegeln i 7 kap 10 § konkurslagen är att TSM med sin erfarenhet, kompetens och överblick ska ge förvaltaren råd och stöd i dennes beslutfattande. För att detta vällovliga syfte ska kunna uppnås krävs det dock att TSM är bemannad med tjänstemän som har denna kapacitet. Ackordscentralens erfarenhet är dock att det från tid till annan förekommer brister i detta hänseende. Höranderegeln är därutöver lite egendomlig, eftersom TSM i efterhand alltid har en möjlighet att rikta kritik mot förvaltaren trots att den vid hörandet inte har haft några invändningar och utan att det har framkommit några nya omständigheter. En sådan helomvändning från myndighetens sida är dock sällsynt, men redan av det skälet att det finns en sådan möjlighet gör att regeln bör ses över.

Ackordscentralen anser att förslaget om utvidgningen av höranderegeln till att utöver viktigare frågor även innefatta svårbedömda frågor är otydlig och svår att tillämpa. Huruvida en fråga är svårbedömd är i allmänhet subjektiv och inte objektiv. Såsom lagförslaget är utformat riskerar förvaltaren sanktioner för det fall TSM i efterhand till skillnad från förvaltaren anser att en fråga har varit svårbedömd. Om en höranderegeln överhuvudtaget ska finnas bör det närmare anges vilka frågor som ska vara föremål för en sådan handläggning.

16.2 Krav på medgivande

Ackordscentralen samtycker till förslagen om att förvaltaren inte behöver inhämta ett medgivande från TSM beträffande underhandsförsäljning av pantsatt lös egendom, överlämnande av egendom till bäst berättigad borgenär enligt 10 kap 4 § konkurslagen och vid formlös efterutdelning enligt 11 kap 21 § konkurslagen.

16.3 Tvist om utmätning

Ackordscentralen delar förslaget att det inte längre ska vara möjligt att begära TSM:s prövning av en tvist mellan förvaltaren och gäldenären i fråga om utmätning i dennes lön.

17. Domstolsprövning i konkursärenden

17.1 Ansökan till domstol

Ackordscentralen har ingen erinran mot förslaget att ärenden som inleds vid tingsrätt ska ske genom en ansökan, som kommer ersätta begreppen begäran och framställning.

Vidare har Ackordscentralen heller ingen erinran mot uttrycket att ärenden, som ska prövas av tingsrätten som första instans efter TSM eller förvaltaren, överlämnas till tingsrätten.

17.2 Val av processlag

Ackordscentralen har ingen erinran mot att ärendelagen huvudsakligen ska vara tillämplig vid domstolens handläggning.

17.3 Förvaltarens ställning i domstolsprocessen

I de fall förvaltarens beslut kan överklagas till tingsrätten föreslår utredningen att förvaltaren blir part i domstolsärendet. Ackordscentralen, som i och för sig delar skälen till varför förvaltaren bör vara part i ärendet, vill dock peka på rättegångskostnadsansvaret. Det är inte rimligt att ett sådant ansvar ska åvila förvaltaren personligen för det fall domstolen skulle bifalla motpartens talan. Av detta skäl bör det införas en regel som innebär att förvaltaren äger rätt att debitera konkursboet kostnaden eller staten i de fall boet saknar medel.

17.4 Koncentration av konkursärenden till vissa tingsrätter

Utredningen föreslår att en rimlig utgångspunkt bör vara att en tingsrätt i varje län ges behörighet att pröva konkursärenden samt att Domstolsverket bör ges i uppdrag att lämna förslag på vilka tingsrätter som ska komma i fråga. Ackordscentralen delar inte detta förslag, främst av det skälet att den lokala förankringen av konkurshanteringen inte kan bibehållas. Förslaget innebär en stor risk för att förvaltarbyråer inte etablerar sig inom andra tingsrätters domkretsar, utan att det blir en koncentration av förvaltare till den ort där konkursdomstolen finns. Konkurskostnaderna kommer också öka genom att det kan bli väldigt långa avstånd mellan konkursdomstolen och en förvaltare som har sin verksamhet långt därifrån. Även om huvuddelen av tingsrättens arbete överflyttas till förvaltaren och TSM, kommer rätten ändå från tid till annan vara involverad i förfarandet, t ex vid edgångssammanträden begärda av förvaltaren.

Vidare anser Ackordscentralen att återvinningsmål generellt inte är av den karaktären att det krävs att de handläggs av ett mindre antal tingsrätter.

18. Domstolsprövning i lönegarantiärenden

Ackordscentralen delar förslaget att en överprövning av förvaltarens beslut i lönegarantiärenden ska ske genom ett överklagade till tingsrätten av arbetstagaren eller TSM och inte såsom enligt gällande rätt genom att väcka talan.

Enligt förslaget ska ärendelagen vara tillämplig och inte såsom enligt gällande rätt, rättegångsbalken. Bevisfrågor är inte sällan förekommande i lönegarantitvister. Eftersom förhör under sanningsförsäkran inte är möjligt enligt ärendelagen, anser Ackordscentralen att rättegångsbalken bör tillämpas i lönegarantitvister.

Även om de flesta förvaltare redan i dag anger skäl för sina beslut och lämnar besvärshänvisning har Ackordscentralen ingen erinran mot att dessa krav också anges i lag.

Ackordscentralen delar förslaget att förvaltaren är part i ärendet om arbetstagaren överklagar hans eller hennes beslut. Däremot blir det en märklig ordning när TSM överklagar förvaltarens beslut, eftersom förslaget innebär att i en sådan situation är förvaltaren inte part. Detta torde medföra att den som är mest insatt i frågan, nämligen förvaltaren, inte får komma till tals vid överprövningen.

När det gäller rättegångskostnaderna föreslår utredningen att 18 kap rättegångsbalken ska tillämpas. På samma sätt som ovan under p 17.3 uppkommer det då en ekonomisk risk för förvaltaren som han eller hon inte bör bära. Kostnaden bör bäras av konkursboet eller staten om boet saknar medel.

Ackordscentralen anser att frågan om återkrav av utbetalda lönegarantimedel, visserligen inte är okomplicerade, som utredningen anför, men att det finns starka skäl att utreda detta närmare för att få till stånd en lagändring. Det borde t ex ges en möjlighet för konkursförvaltaren att till arbetstagarens nackdel ompröva ett beslut om inestående lön, vilket är grundat på felaktig eller vilseledande information från arbetstagaren eller dennes arbetsgivare. Enligt gällande rätt är detta inte möjligt.

19. Kungörelser och underrättelser

Ackordscentralen delar synen att den som beslutar i en viss fråga också ska ha ansvaret för i konkurslagen angivna underrättelser och kungörelser.

Vidare har Ackordscentralen i och för sig ingen erinran mot att kungörelserna ska ske i Post- och Inrikes Tidningar och således inte i ortstidningar, men det torde vara lämpligare att insolvensregistret används för dessa ändamål.

Utredningen anför att möjligheten att byta ut kungörelser mot underrättelser och tvärtom bör finnas kvar. Enligt Ackordscentralen finns det dock en situation där detta byte inte är möjligt, men där det skulle vara önskvärt. Enligt 32 § konkursförordningen ska nämligen en kopia av kungörelsen skickas bl.a. till varje borgenär som i utdelningsförslaget har tillagts utdelning. Den situationen synes inte omfattas av möjligheterna till byte i 15 kap konkurslagen.

Ackordscentralen är också positivt inställt till att i konkurslagen öka förutsättningarna för användning av elektronisk kommunikation i olika sammanhang.

20. Kostnader och avgifter

Ackordscentralen delar skälen i förslaget till varför TSM bör ta över Domstolsverkets uppgifter i konkursförfarandet om kungörelseavgifter, tillsynsavgifter etc.

Vidare delar Ackordscentralen synen att nuvarande kungörelse- och kallelseavgifter bör avskaffas och att den framtida avgiftsordningen ses över med anledning av de förslagna förändringarna i Ds 2019:31.

Ackordscentralen delar förslaget att en konkurssökande borgenär i större utsträckning än i dag bör svara för konkurskostnaderna om konkursen avskrivs och att ett tak på tre tiondelar av det vid tiden för konkursbeslutet gällande prisbasbeloppet är en lämplig nivå.

Ackordscentralen samtycker också till förslaget att en borgenär som ansöker om konkurs på grund av en fordran som omfattas av statlig lönegaranti inte ska kunna åläggas ansvar för konkurskostnader.

21. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022 och i huvudsak även gälla för konkurser som har beslutats före ikraftträdandet. Förslaget innehåller dock ett inte obetydligt antal övergångsbestämmelser, vilka Ackordscentralen bedömer vara svåröverskådliga. Mot den bakgrunden anser Ackordscentralen att förslaget enbart ska gälla konkurser som beslutas efter den 1 januari 2022 och att gällande rätt således ska tillämpas på de konkurser som har beslutats dessförinnan.

Som ovan

Stiftelsen Ackordscentralen

Mikael Kubu
koncernchef

Hans Ödén
föredragande